

В сучасних умовах майбутні учителя фізичної культури повинні бути підготовлені до здоров'язбережувальної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах, володіти організаційно-педагогічними та навчально-виховними здоров'язбережувальними технологіями.

Таким чином, застосування здоров'язбережувальних технологій на уроках фізкультури в школі має на меті не лише формування навиків здорового способу життя учнів, а й створення належних умов в закладі освіти для збереження здоров'я школярів.

Література:

1. Гримблат С. О. Здоровьесберегающие технологии в подготовке специалистов : [учебно-методическое пособие] / С. О. Гримблат , В. П. Зайцев, С. И. Крамской. – Харьков: Колегиум, 2005. – 184 с.
2. Джуринський П. Б. Теорія і методологія здоров'язбережувальної професійної підготовленості майбутніх учителів фізичної культури : [монографія] / П. Б. Джуринський – Одеса : ТОВ «Лерадрук», 2012. – 324 с.
3. Кузнецов В. С., Холодов Ж. К. Теорія і методика фізичного виховання і спорту: навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. / В. С. Кузнецов, Ж. К. Холодов – М. : Видавничий центр «Академія», 2003. – 480 с.
4. Смирнов Н. К. Здоров'язбережувальні технології в сучасній школі / Н. К. Смирнов // М. : АПК и ПРО, 2002. – 121 с.

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Борщенко В. В.
Університет Ушинського, Україна

Соціально-економічні перетворення в Україні, глобальна екологічна криза актуалізували проблему збереження фізичного, психічного, духовного і соціального здоров'я підростаючого покоління. Це поставило перед загальноосвітньою школою завдання створення таких умов розвитку учнів, що сприяють затвердженню здорового способу життя, гармонізації їх взаємин з навколишнім середовищем. Необхідність пошуку педагогічних умов виховання здорового способу життя школярів і шляхів вирішення цієї проблеми і зумовили вибір теми нашого дослідження

У Цільовій комплексній програмі «Фізичне виховання – здоров'я нації» поставлено завдання забезпечити переорієнтацію фізкультурно-спортивної галузі на зміцнення здоров'я населення засобами фізичного виховання, фізичної культури і спорту, формування у громадян України потреби у фізичному самовдосконаленні [1].

Вивчення та аналіз наукової літератури вказують на недостатність дослідження проблеми виховання здорового способу життя учнів основної школи.

Мета дослідження – узагальнити досвід роботи вчителів щодо формування здорового способу життя учнів основної школи в процесі виховання.

Сьогодні важливим і перспективним є завдання збереження, зміцнення здоров'я учнів, як за допомогою організації і здійснення особистісно орієнтованого педагогічного процесу з урахуванням основних здоров'язбережувальних принципів, так і виховання відповідального ставлення до власного здоров'я як до вищої індивідуальної і суспільної цінності [2].

Освіта в області здоров'я має поєднувати засвоєння необхідних знань, формування певного ставлення і конкретних навичок, необхідних для позитивної поведінки, збереження і розвитку здоров'я. Саме ця тріада «знання – ставлення – навички (включаючи життєві навички)» визначає зміст навчання в області здоров'я на основі навичок.

Школа повинна відігравати провідну роль у створенні умов для здобуття дітьми і підлітками знань, формуванні відносин і вироблення навичок, необхідних для захисту власного здоров'я. Освіта допомагає підліткам і молоді ідентифікувати фактори, що впливають на їх вибір щодо ризикованої поведінки і далі – на стан їх здоров'я.

Запорукою досягнення високих показників ефективності формування здорового способу життя є правильна організація просвітницької діяльності та обліку психолого-педагогічних і фізичних особливостей учнів [3].

Нагальна необхідність та актуальність формування у підлітків усвідомленого ставлення до здорового способу життя підтверджується різними теоріями, які пояснюють механізми соціально-психологічного розвитку дітей і підлітків.

Так, зокрема, теорії розвитку дітей і підлітків констатують, що у віці від 6 до 15 років закладаються навички і звички, оскільки саме в цьому віці діти вчаться мислити абстрактно, оцінювати наслідки своїх дій, приймати рішення, з'являється інтерес до осіб протилежної статі. Окрім того, соціальні відносини в цей віковий період стають більш складними. Підлітки шукають відповідей та пояснення тієї інформації, яку вони отримують з різних джерел, починається формування індивідуальних цінностей і правил рівноваги між особистими інтересами та інтересами інших людей.

Через специфічність формування здорового способу життя фахівці рекомендують для навчання так звані інтерактивні методи. Теорія соціального навчання теоретично обґрунтовує особливості методики активного навчання. Зокрема, важко не погодитися з тим, що діти вчаться як із запланованого навчального матеріалу, так і зі спостереження за своїм оточенням. Тому процес навчання певної практичної навички повинен відтворювати природний для дитини процес навчання: діти спочатку засвоюють певні норми, а згодом - коригують свою поведінку в залежності від наслідків власних дій і реакції на їх поведінку інших людей.

Поведінка посилюється позитивними або негативними наслідками, які учень безпосередньо бачить або відчуває. Краще запам'ятовуються такі моделі поведінки, коли люди подумки або в реальній практиці використовують змодельовані зразки поведінки. Отже, виховання є ефективним, якщо це не суперечить позитивній реакції оточення щодо дитини, тобто коли дитина бачить в житті те, що не суперечить інформації, отриманої в школі.

Перед педагогами стоїть завдання формування позитивного ставлення учнів до здоров'я, прогнозування схильностей учнів через спілкування з ними, ознайомлення з умовами життя дитини, з'ясування особливостей сімейного виховання. Педагог, в сучасному суспільстві, часто має більшу можливість впливати на підлітка, ніж батьки. Це обумовлено зайнятістю батьків, обмеженістю в спілкуванні через брак вільного часу, відсутністю спеціальних знань. Таким чином, все більше і більше вчителів стають відповідальними за здоров'я дітей [4].

Дієвий вплив на ефективність виховання в учнів здорового способу життя мають психолого-педагогічні умови:

- забезпечення позитивного мотиваційного налаштування вчителів і учнів на організацію життєдіяльності на основі здорового способу життя;

- формування ціннісних орієнтацій школярів на здоровий спосіб життя;

- побудова системи виховання здорового способу життя підлітків засобами фізкультурно-оздоровчої діяльності на основі пріоритету потреб та інтересів особистості.

Ефективність процесу виховання у підлітків здорового способу життя залежать від педагогічних умов:

- гуманізації навчально-виховного процесу в школі, яка полягає у визнанні учня та його прав на вибір видів фізкультурно-оздоровчої діяльності;

- здійснення особистісно орієнтованого підходу;

- реалізації суб'єкт-суб'єктної парадигми виховання, яка розглядає формування здорового способу життя як взаємодію, співпрацю і співтворчість зацікавлених сторін;

- дотримання принципу природовідповідності, обліку типологічних, вікових та статевих особливостей школярів;

- здійснення навчально-виховного процесу на основі діагностичного підходу, який передбачає вивчення рівнів пізнавальної активності, навченості, фізичного розвитку, здатності до навчання і самовдосконалення;

- інтегрованого підходу, взаємопроникнення і взаємодоповнення освітніх ланок за змістом і педагогічними технологіями, сприяє формуванню у підлітків цілісного уявлення про фізичну культуру особистості, здоров'я і здоровий спосіб життя;

- здійснення диференційованого підходу до процесу формування знань;

- забезпечення взаємозв'язку і синтезу процесів навчання і вчення, виховання і самовиховання, розвитку і саморозвитку;

- впровадження нових технологій виховання, сучасних підходів до підбору засобів, методів і способів організації діяльності школярів на основі здорового способу життя;

- оптимального поєднання методів виховання здорового способу життя з впливом на свідомість, почуття і волю школярів;
- цілеспрямованого формування у підлітків знань і умінь самопізнання, саморозвитку і підвищення резервів свого здоров'я засобами фізичної культури;
- дотримання єдності і наступності педагогічних вимог, дій і оцінок в процесі виховання здорового способу життя підлітків.

Література:

1. Долинський Б. Т. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до формування здоров'язбережувальних навичок і вмінь у молодших школярів у навчально-виховній діяльності : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04 / Борис Тимофійович Долинський. – Одеса, 2011. – 399 с.
2. Зайцев Г. К. Школьная валеология : Педагогические основы обеспечения здоровья учащихся и учителей / Г. К. Зайцев. – [3-е изд.]. – М. : Детство–Пресс, 2001. – 160 с.
3. Коваль Л. В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи: технологічна складова : [монографія] / Л. В. Коваль. – Донецьк: Юго-Восток, 2009. – 375 с.
4. Чебыкин А. Я. Совершенствование психологической подготовки учителя к управлению эмоциональными состояниями учащихся / А. Я. Чебыкин // Эмоциональная регуляция учебной деятельности. – М., 1987. – С. 266–268.

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ - ОСНОВА ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Вишняков В. М., Каверіна О. А., Семенюк Л. В.
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, Україна

Анотація. Підтримання здорового життя підлітками є основою зміцнення адаптивних можливостей організму і позитивного впливу на виховання особистісних якостей останніх.

Актуальність. Сьогодні необхідно звернути увагу на підтримування здорового способу життя підлітками як необхідну сукупність форм і методів повсякденної діяльності, засновану на нормах, цінностях, сенсі діяльності, яка змінює адаптивні